ESIMESE ASTME KOHTU MÄÄRUS (viies koda)

9. november 2009 *

Kohtuasjas T-45/01 DEP,

Stephen G. Sanders, elukoht Oxon (Suurbritannia), ja ülejäänud 94 hagejat, kelle nimed on esitatud lisas, esindajad: *barrister* I. Hutton ja *barrister* B. Lask,

hagejad,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: J. Currall,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

keda toetab

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: J.-P. Hix ja B. Driessen,

menetlusse astujad,

mille ese on Esimese Astme Kohtu 12. juuli 2007. aasta otsusest kohtuasjas T-45/01: Sanders jt *vs.* komisjon (EKL 2007, lk II-2665) tulenevate kohtukulude kindlaksmääramise nõue,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees M. Vilaras (ettekandja), kohtunikud M. Prek ja V. M. Ciucă,

kohtusekretär: E. Coulon,

annab käesoleva

määruse

Asjaolud, menetlus ja poolte nõuded

1 Hageja Stephen G. Sanders ja ülejäänud 94 hagejat, kelle nimed on esitatud lisas, esitasid hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 27. veebruaril 2001, et taotleda varalise kahju hüvitamist, mis neil tekkis seetõttu, et ühisettevõttes Joint European Torus (JET) töötamiseks ei võetud neid tööle Euroopa ühenduste ajutiste teenistujatena.

2 Esimese Astme Kohus kohustas 5. oktoobri 2004. aasta otsuses T-45/01: Sanders jt *vs.* komisjon, (EKL 2004, lk II-3315, edaspidi „esialgne kohtuotsus") komisjoni hüvitama igale hagejale sellest tekkinud kahju ning määras, et pooled pidid kuue kuu jooksul alates kohtuotsuse kuulutamise päevast talle edastama andmed hüvitise summade suuruse kohta, mille suhtes on kokkulepe olemas, või kui kokkulepet ei ole, siis nõuded konkreetsete summade osas. Esimese Astme Kohus jättis kohtukulude kandmise küsimuse otsustamise edaspidiseks.

3 Kuna pooled ei suutnud hüvitise summades kokku leppida, esitasid nad Esimese Astme Kohtule oma rahaliselt väljendatud nõuded.

4 Olles 12. juuli 2007. aasta otsuses kohtuasjas T-45/01: Sanders jt *vs.* komisjon (EKL 2007, lk II-2665, edaspidi „lõplik kohtuotsus") kindlaks määranud igale hagejale maksta tuleva hüvitise ning kohustanud komisjoni seda maksma, jättis Esimese Astme Kohus komisjoni kanda tema enda kohtukulud ja mõistis komisjonilt välja hagejate kohtukulud Esimese Astme Kohtus toimunud terves menetluses.

5 Kuna hagejad ei jõudnud komisjoniga kohtukulude summa osas kokkuleppele, siis palusid nad Esimese Astme Kohtu kantseleisse 4. märtsil 2009 saabunud dokumendiga Esimese Astme Kohtul oma kodukorra artikli 92 lõike 1 alusel määrata kohtukulude summaks 449 472,14 Inglise naela.

6 12. juunil 2009 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud märkustes palus komisjon Esimese Astme Kohtul määrata hagejatele hüvitatavate kohtukulude summaks 250 000 Inglise naela.

Õiguslik käsitlus

Poolte argumendid

7 Hagejad väidavad, et menetlus kestis kuus ja pool aastat, nõudis kolme kohtuistungit ning Esimese Astme Kohtu kahte pikka kohtuotsust ning tõi endaga kaasa olulise koguse tööd.

8 Õigusküsimuste mitmekesisus ja keerukus olid osaliselt tingitud komisjoni suhtumisest, kes näiteks nõudis õigustamatult, et tema vastutust tõendataks iga 95 hageja osas. Komisjoni jäik lähenemine on oluline asjaolu hüvitatavate kulude kindlaksmääramisel, kuna ta ekslikult vaidles järjekindlalt vastu hagejate nõuetele nii oma vastutuse põhimõttelises küsimuses kui ka kahju põhisumma osas.

9 Lisaks tõstsid teatud küsimused üles uusi ja olulisi õigusküsimusi, puudutades eeskätt vaidluse õiguslikku määratlust ja selle seotust avaliku teenistuse kohtuasjadega, kahju hüvitamise nõuete vastuvõetavust seoses tähtajaga, analoogia alusel kahju hüvitamise nõuete viieaastase aegumistähtaja kohaldamist, JET-i põhikirja tõlgendamist Esimese Astme Kohtu 12. detsembri 1996. aasta otsust liidetud kohtuasjades T-177/04 ja T-377/94: Altmann jt *vs.* komisjon (EKL 1996, lk II-2041) silmas pidades, või nõudsid keerulisi faktiliste asjaolude analüüse, mis puudutasid eeskätt hagejate ülesandeid JET-is ja iga hageja teenistuskäigu taastamist, et määrata kindlaks nende rahalised õigused. Esimese Astme Kohus lahendas suurema osa vaidlusaluseid küsimusi hagejate kasuks.

10 Komisjoni esitatud arvutused kahju kindlaksmääramiseks olid sageli ebatäpsed, mistõttu hagejad pidid läbi viima töörohke kontrolli.

11 Hagejad üritasid oma kulusid vähendada, andes oma advokaatidele vahetult juhiseid ilma *solicitor*'i vahenduseta; jättes vähemtähtsad küsimused selliste *barrister*'ide hoolde, kellel oli vähem kogemusi kui nende peamistel esindajatel ning kelle esindajatasu oli mõõdukam; ning saades paralleelse kohtuasja T-144/02: Eagle jt *vs.* komisjon hagejatelt rahalist toetust.

12 Kohtuasi oli enneolematu tähtsusega mitmes küsimuses, eeskätt kuna komisjon rikkus ühenduse õigust olulise ühenduse projekti raames, kuna komisjoni tegevus jätkus selle projekti terve kestuse ajal, puudutas lepinguliste teenistujate massilist ja korduvat töölevõtmist ning oli seetõttu selle institutsiooni poolt ilmselgelt õigusvastane tegu.

13 Kohtuasi oli hagejate jaoks suure rahalise tähtsusega, nagu näitas ka komisjoni tasutud kahjuhüvitise kogusumma (29 654 315,55 Inglise naela), ning kohtukulud olid selle summa ning hagejate arvuga võrreldes tagasihoidlikud. Kohtuasi oli ka ühenduse jaoks majanduslikult väga tähtis.

14 Komisjon kritiseeris ekslikult seda, et hagejad kasutasid mitut advokaati ja ühte audiitorit, väites, et temal piisas ühest esindajast terve toimiku käsitlemiseks. Nende advokaatide ja audiitori osalemine oli vajalik toimiku keerukuse tõttu ning komisjoni puhul olid tegelikult mitu ametnikku seda institutsiooni menetluses abistanud. Igal juhul oli hagejatel rohkem tööd kui komisjonil, võttes eeskätt arvesse tõendamiskoormist.

15 Komisjon võrdles käesolevat kohtuasja ekslikult tavalise avaliku teenistuse kohtuasjaga ning tegi selle raames ettepaneku kohtukulude summaks määrata 250 000 Inglise naela.

16 Hageja taotlus kohtukulude kindlaksmääramiseks hõlmab tagasihoidlikku osa, mis katab kolme mitteprofessionaalse esindaja sissetuleku kaotust ja reisikulusid; need isikud täitsid kohtuasja haldusülesandeid, mida oleks vastasel juhul pidanud täitma *solicitor*'id palju kõrgema tasu eest. Samuti nõuavad nad tagasi hüvitatavate kulude

käibemaksu, nagu ka käesoleva kohtukulude kindlaksmääramise taotluse esitamise kulusid.

17 Komisjon väidab, et puudub igasugune õigustus määrata kohtukulud kindlaks kõrgemas summas kui tema pakutud 250 000 Inglise naela. See pakkumine on enam kui mõistlik, kuna selle aluseks on järgmine arvutus: ametniku kohtuasja mõistlik kulu (arvestuslikult 8500 eurot) korrutati teguriga 15, et võtta arvesse hagiavalduse kollektiivset laadi, seejärel korrutati saadud summa teguriga 2,5, et võtta arvesse vajalikku hoolsust individuaalsete hüvitiste kindlaksmääramiseks, ning lõpuks kohaldati vahetuskurssi 1 Inglise nael = 1,3 eurot.

18 Ekslikud on hagejate argumendid, et nende taotluse summat õigustab komisjoni väidetav kuritarvitav suhtumine oma kaitses põhikohtuasjas.

19 Nimelt on ühe poole käitumine menetluse ajal asjakohane vaid siis, kui kohtukulude jagamine otsustatakse samas kohtuotsuses.

20 Igal juhul ei ole kohtukulude kindlaksmääramise taotluses ühtegi asjaolu, mis viitaks, et komisjon on käitunud kuritarvitavalt. Hagejad ajavad segi põhjendamatu argumendi esitamise ning tahtlikult mõttetu või pahatahtliku argumendi esitamise. Käesolevas asjas piirdus komisjon enda kaitsmisega ning Esimese Astme Kohus ei märkinud ei esialgses kohtuotsuses ega ka lõplikus kohtuotsuses, et komisjoni käitumine oli kuritarvitav või et ta esitas mõttetuid argumente.

21 Mis puudutab komisjoni väikseid ja peale selle ka raskelt välditavaid arvutusvigu, siis tunnistab ta neid vastuvaidlemata. Muu hulgas on ka hagejad arvutusvigu teinud.

22 Komisjon ei soovi vaidlustada ühtegi hagejate argumenti, millega need õigustavad mitme esindaja kasutamist, kuid märgib siiski, et teda esindas selle toimikuga seoses vaid üks esindaja, kes töötas enamasti üksi ning sai teistelt ametnikelt abi vaid toimiku teatud küsimustes. Ta kahtleb, kas oli vajalik kahe esindaja kasutamine 23. septembri 2003. aasta kohtuistungil, kuivõrd sellel kohtuistungil käsitleti vaid hagi põhjendatust puudutavat ühte õigusküsimust. Ta vaidleb vastu hagejate kolme mitteprofessionaalse esindaja sissetuleku kaotust ja reisikulusid käsitlevale nõudele. Mis puudutab käesoleva kohtukulude kindlaksmääramise menetluse kohtukulusid käsitlevaid nõudeid, siis need on liiga kõrged.

23 Mis puudutab väidet, et hagejatel oli rohkem tööd kui komisjonil, siis väidab komisjon, et tema esitas menetluse käigus rea tõendeid ning pidi aega kulutama hagejate esitatud tõendite uurimisele. Üksnes hagejaid esindanud advokaatide esindustasusid saab arvesse võtta. Mis puudutab argumenti, et hagejad piirasid oma kulusid oma esindajaid vahetult juhendades, siis ei õigusta see nõutud summat, vaid tõendab kõige enam ehk seda, miks see summa ei ole kõrgem, see aga ei oma mingit tähtsust.

24 Komisjon märgib, et kuni põhikohtuasja hilise staadiumini olid põhilised küsimused kõigi hagejate puhul samad ning seega sai neid uurida kollektiivselt. Vastab tõele, et

seejärel võisid nende küsimuste tagajärjed olla individuaalsest seisukohast erinevad, kuid see ei muuda asjaolu, et neid sai alguses kollektiivselt käsitleda.

25 Komisjon tunnistab käesoleva asja eripärasid ning selle tavalisest suuremat tähtsust, võrreldes tavapäraste ametnike kohtuasjadega. See õigustab ka tema erakordselt kõrget pakkumist 250 000 Inglise naela. Selle summa ületamist ei õigusta miski, arvestades eeskätt seda, et kuni esialgse kohtuotsuseni olid esitatud küsimused 95 hageja osas ühised ning üksnes hiljem – ja sedagi praktikas täiesti hallataval moel – tuli hagejate vahel erisusi teha.

26 Mis puudutab hagejate argumenti, et nõutud kulud olid proportsionaalselt väiksemad kui teistes kohtuasjades, siis märgib komisjon, et teistes valdkondades nagu konkurents, koondumised ja riigiabi on nõutud kulud sageli proportsionaalselt oluliselt väiksemad küsimuse all olevast summast, ilma et see takistaks ühenduse kohtul neid kulusid oluliselt vähendada.

Esimese Astme Kohtu hinnang

27 Vastavalt kodukorra artikli 91 punktile b on hüvitatavad kulud „poolte menetlusega seotud vältimatud kulud, eelkõige reisi- ja elamiskulud ning esindaja-, nõustaja- või advokaaditasud". Nimetatud sättest nähtub, et kulud kuuluvad hüvitamisele üksnes siis, kui need esiteks olid seotud Esimese Astme Kohtu menetlusega ja teiseks olid need

sel eesmärgil vältimatud (Esimese Astme Kohtu 24. jaanuari 2002. aasta määrus kohtuasjas T-38/95 DEP: Groupe Origny *vs.* komisjon, EKL 2002, lk II-217, punkt 28, ja 28. juuni 2004. aasta määrus kohtuasjas T-342/99 DEP: Airtours *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II-1785, punkt 13).

28 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib Esimese Astme Kohus tasumäärasid reguleerivate ühenduse õigusnormide puudumisel vabalt hinnata juhtumi asjaolusid, arvestades kohtuvaidluse eesmärki ja olemust, selle olulisust ühenduse õiguse seisukohalt, samuti kohtuasja keerukust, esindajate või nõustajate tehtud töö mahtu kohtumenetluses ja poolte majanduslikku huvi menetluses (eespool punktis 27 viidatud määrus Airtours *vs.* komisjon, punkt 18; vt samuti analoogi alusel Euroopa Kohtu kolmanda koja esimehe 26. novembri 1985. aasta määrus kohtuasjas 318/82 DEP: Leeuwarder Papierwarenfabriek *vs.* komisjon, EKL 1985, lk 3727, punkt 3).

29 Kohtuvaidluse eesmärgi ja olemusega seoses tuleb sedastada, et käesolev vaidlus käsitles personali töölevõtmise ja töötingimusi ühisettevõttes JET ning seega tõstatas selle ühisettevõtte tegutsemist käsitlevate eeskirjade erilisust silmas pidades delikaatseid küsimusi, nagu Esimese Astme Kohus on juba märkinud (Esimese Astme Kohtu 25. juuni 1998. aasta määrus liidetud kohtuasjades T-177/94 DEP, T-377/94 DEP ja T-99/95 DEP: Altmann jt *vs.* komisjon, EKL AT 1998, lk I-A-299 ja II-883, punkt 22). Pealegi nõustub ka komisjon, et käesoleva vaidluse eripärad võivad õigustada kõrgeid kohtukulusid.

30 Mis puudutab käesoleva kohtuasja tähendust ühenduse õiguse seisukohast, siis märgib Esimese Astme Kohus, et see on küll tähtis, kuid selle tähtsus piirdub avalikku

teenistust puudutavate vaidlustega ja selles valdkonnas täpsemalt ühenduse ja selliste isikute suhetega, keda võidakse tööle võtta ühisettevõttega JET võrreldavates struktuurides.

31 Mis puudutab asja raskust ning kohtumenetlusega hagejate esindajatele või nõustajatele kaasnenud töö hulka, siis tuleb märkida, et vähemalt Esimese Astme Kohtus toimunud menetluse esimeses pooles ja kuni esialgse kohtuotsuseni olid küsimused – mis käsitlesid eeskätt seda, kas vaidlus on seotud ühenduse lepinguvälist vastutust või hoopis ühenduse ja selle teenistujate suhteid käsitlevate kohtuasjadega; kas kahju hüvitise nõuded on tähtaega silmas pidades vastuvõetavad; või kuidas tõlgendada JET-i põhikirja – küll delikaatsed, ent kõigi hagejate osas ühised.

32 Individuaalseid olukordi tuli hakata eristama üksnes menetluse teises pooles, milles käsitleti komisjoni poolt igale hagejale makstava hüvitise kindlaksmääramist. Lisaks tuleb meenutada, et sel hetkel käsitles Esimese Astme Kohtus toimunud menetlus üksnes poolte vahel säilinud vaidluspunkte (lõpliku kohtuotsuse punktid 7–13 ja 39–106) ning Esimese Astme Kohus võttis üksnes teadmiseks need punktid, milles kokkuleppele oli jõutud (lõpliku kohtuotsuse punktid 33–38).

33 Esimese Astme Kohus sedastab, et käesoleva kohtuasjaga kaasnenud majanduslikud huvid olid suured nii kõigi hagejate puhul üksikult kui ka komisjonile. Tegu oli hüvitise nõuetega seoses töösuhetega, mis kestsid enam kui poolte hagejate puhul üle kümne aasta (esialgse kohtuotsuse punkt 27). Sellega seoses tuleb märkida, et komisjoni poolt lõpuks hagejatele tasutud hüvitise lõplik summa 29 654 315,55 Inglise naela väljendas

vaid osaliselt vaidluse majanduslikku tähtsust, kuna see summa tulenes Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46 sätestatud aegumistähtaja kohaldamisest (esialgse kohtuotsuse punktid 57–85).

34 Esitatud küsimuste laadi, vaidluse tähtsust ning hagejate individuaalsete õiguste kindlaksmääramiseks vajalike arvutuste tehnilist laadi arvestades leiab Esimese Astme Kohus, et hagejate mitme nõustaja ning ühe audiitori kasutamine on põhjendatud, kuid märgib siiski, et ei ole tõendatud vajadust, et 23. septembri 2003. aasta kohtuistungil pidi hagejaid esindama kaks nõustajat.

35 Mis puudutab hagejate argumenti, et hüvitatavate kulude summa peab arvesse võtma komisjoni väidetavat kuritarvitavat käitumist põhikohtuasja ajal, siis see on tähtsusetu ning tuleb tagasi lükata.

36 Kuigi kodukorra artikli 87 lõike 1 ja lõike 3 teise lõigu kohaselt on poole kuritarvitav käitumine asjakohane Esimese Astme Kohtu poolt menetlust lõpetavas kohtuotsuses või määruses kulude jaotuse üle otsustamisel, on selline käitumine täiesti asjakohatu, kui Esimese Astme Kohus määrab kohtukulud kindlaks kodukorra artikli 92 lõike 1 alusel, kuna kohtukulude kindlaksmääramise menetlus on objektiivne menetlus, mille eesmärk on teha kindlaks menetlusega seotud vältimatud kulud, sõltumata sellest, kas nende kulude aluseks olnud käitumine oli kuritarvitav või mitte.

37 Kõiki eeltoodud asjaolusid arvestades leiab Esimese Astme Kohus, et komisjoni poolt hagejatele tervikuna hüvitatavate kohtukulude kogusummaks on õiglane määrata 300 000 Inglise naela, mis võtab arvesse kohtuasja kõiki asjaolusid kuni käesoleva määruse andmiseni.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda)

määrab:

Kinnitada komisjoni poolt Stephen G. Sandersile ja ülejäänud 94 hagejale, kelle nimed on esitatud lisas, hüvitatavate kohtukulude suuruseks 300 000 Inglise naela.

9. novembril 2009 Luxembourgis.

Kohtusekretär

E. Coulon

Koja esimees

M. Vilaras

Lisa

Keith Ashby,

Mark Ashman,

Geoff Atkins,

Yvonne Austin,

Neville Bainbridge,

R. Baker,

Ian Barlow,

Terry Boyce,

Robert Bracey,

Brian C. Brown,

Mike Browne,

James Bruce,

Neil Butler,

Paul Carman,

Roy Clapinson,

Royce Clay,

Derek Downes,

Graham Evans,

Jim Evans,

Tony Gallagher,

David Gear,

John Gedney,

David Grey,

Barry Grieveson,

Bernhard Haist,

David Hamilton,

Ray Handley,

Roy Harrison,

Michael Hart,

Phillip Haydon,

Ivor Hayward,

Mark Hopkins,

Keith Howard,

Peter Howarth,

Cyril Hume,

Eifion Jones,

Glyn Jones,

Andrew Lawler,

Gordon MacMillan,

Peter Martin,

Christopher May,

Derek May,

Ian Merrigan,

Richard Middleton,

Simon Mills,

Ray Musselwhite,

Tim Napper,

Keith Nicholls,

Mike Organ,

Robert Page,

Dai Parry,

Bill Parsons,

Derek Pledge,

Tim R. Potter,

Geoff Preece,

Tom Price,

Steve Richardson,

Shirley Rivers-Playle,

Alan Rolfe,

Michael Russell,

Stephen Sanders,

Stephen Scott,

John Shaw,

Michael R. Sibbald,

Nigel Skinner,

Paul G. Smith,

Tracey Smith,

Tony Spelzini,

Robin Stafford-Allen,

Robin Stagg,

Graham Stanley,

David Starkey,

Dave Sutton,

John Tait,

Michael E. Taylor,

Paul Tigwell,

George Toft,

Jim Tulloch,

Pat Twynam,

Tony Walden,

Martin Walker,

Norman Wallace,

Patrick Walsh,

Peter Watkins,

Mike Way,

Alan West,

Andy Whitby,

Srilal P. Wijetunge,

Brian L. Willis,

David J. Wilson,

David W. Wilson,

Julie Wright,

John Yorkshades,

David Young.